

132 141

2 1890/11

N O W O P R O G R A M O W Y
ROZKŁAD MATERJAŁU NAUCZANIA

ZE WSZYSTKICH PRZEDMIOTÓW
NA KLASĘ IV. SZKOŁY Powszechnej
MATERJAŁ ROZPROWADZONY NA POSZCZEGÓLNE
MIESIĄCE ROKU SZKOLNEGO.

2866

WZÓR PRAWNIE ZASTRZEŻONY.

ZESTAWIŁ I UZUPEŁNIŁ LETNIEWSKI PAWEŁ
NAUCZ. 7-KL. SZK. POWSZ. W JAROSŁAWIU.
1935.

105
Wub

RP

2866

P. T. Koleżanki i Koledzy!

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
we Wrocławiu

WRO0073837

Niniejsza broszurka daje P. T. Koleżeństwu nowoprogramowy rozkład materiału nauczania na klasę (oddział) IV-ą. Będzie ona aktualną z nowym rokiem szkolnym, który rozszerzy pracą ustrojową jednolitego naszego systemu szkolnego na klasę IV. i VII. szkoły powszechnej.

Ujęcie broszurki jest tego rodzaju, że może ona stanowić tę codzienną pomoc zawodową, potrzebną każdemu z nas, tak w szkole, jak i w domu. Samo zestawienie przedmiotów jest tego rodzaju, że daje pełny obraz obowiązującego programu w danej klasie. Stwarza dogodnie warunki korelacyjne, umożliwiając równocześnie bardzo wydatnie planowanie codziennych lekcji z poszczególnych przedmiotów.

Sam materiał jest ramowym, dający główne wytyczne. Po nich należy podążać, by osiągnąć zakreślone programem wyniki i cele wychowawcze. Resztę uzupełnia sobie wychowawca odpowiednio do potrzeb środowiska i regionu. Jest to wielka zaleta nowych programów, które przykładają ogromną wagę do indywidualnych koncepcji i pomysłów nauczyciela.

Prócz tych rozkładów (na kl. IV. i VII.), pojawią się z początkiem nowego roku szkolnego (już przy końcu sierpnia) moje rozkłady na oddziały połączone. Podejmuję się tej pracy w celu zadosyćczynienia prośbom wielu a wielu P. T. Koleżanek i Kolegów, którzy zwracali się do mnie o taką pomoc. Będą one przystosowane w całej pełni do ministerjalnej instrukcji z r. 1934, planującej pracę na terenie szkoły w zależności od ilości sił nauczycielskich.

Instrukcja ta, jako najbardziej realnie i praktycznie rozkładająca pracę na terenie szkoły, obowiązuje nadal. Stąd moje wykorzystanie jej w planowanych rozkładach dla oddziałów połączonych. Naturalnie, że nie wyczerpię w nich wszystkich możliwości ani warjantów instrukcji, gdyż na to potrzebaby książki całej, a nie kilkukartkowej broszurki. Dam jednak zasadniczy zrzęb takiego rozkładu, który walnie pomoc może P. T. Koleżeństwu, pracującemu w większości po szkołach o oddziałach połączonych.

Z religii daję w obu rozkładach (dla kl IV i VII) materiał staroprogramowy, który do dziś obowiązuje

Materiał styczniowy i lutowy, a także majowy i czerwcowy, łączę celowo razem. Stycznia dość odpada na zimowe ferie, luty zaś jest miesiącem dość krótkim, tak, że ekonomiczniej mi było traktować ich materiał łącznie. To samo odnosi się do maja i czerwca. zasadniczo w maju powinniśmy kończyć przerabiane cykle materiału nauczania, pozostawiając sobie czerwiec na wykończenie, zebranie i utrwalenie całości. Dać działwie w miesiącu czerwcu pogląd na przerobioną i wykorzystaną wychowawczo całość materiału jest rzeczą konieczną, podyktowaną względami dydaktyczno - pedagogicznymi. Gdy do tego uwzględnę się choć jedną większą, a tak z wszechmiar pożądaną, wycieczką szkolną, — to aż nadto będziemy mieli programu pracy na czerwiec.

Przy zamówieniach nowych moich rozkładów bardzo proszę o opinię i cenne uwagi o rozkładach już używanych. Wykorzystam je w następnym wydaniu.

Z koleżeńskim pozdrowieniem

Letniowski Paweł

UWAGA: Wobec obszernego zakresu moich rozkładów, zalecam czynić sobie z nich wpisy do dzienników lekcyjnych na każdy miesiąc w skrótach.

Miesiące	Religia 2 godz. tyg.	Język polski 7, 6, 5, 4 i 3 godz. tyg. zależnie od ilości naucz. i zastosowanego warjanta	Geografia i nauka o przyrodzie 5, 4 lub 3 godz. tyg. zależnie od ilości naucz. i zastosowanego warjanta	Arytmetyka z geometrią 4. 3 lub 2 godz. tyg. zależn. od il. naucz. i zastosowan. warjanta
Wrzesień	Materiał nauczania. Nawiązanie do materiału z poprzedniego roku. Program szczegółowy: a) To wszystko, czego uczyły się dzieci w kl. (oddz.) II, a znane jest z objawienia Bożego — w to winiśmy wierzyć — co znaczy wierzyć — wierzyć po katolicku — w co wierzyć — dlaczego i jak wierzyć? Owocem wiary poznanie Pana Boga. Akt wiary. b) Po zapoznaniu Boga budzi się w dziecięciu cześć należna Panu Bogu i nadzieja. Wyrazem ich modlitwa. Co to jest modlitwa, iloraka może być ze względu na cel i siły, które biorą w niej udział. Program ogólny: Na podstawie etycznych opowiadań z historii biblijnej starego i nowego Zakonu oraz katechizmu, który w tym roku wysuwa się na plan pierwszy — pouczyć dzieci o tem, cośmy dla Pana Boga winni uczynić. Prócz tego: wiadomości z nauki o obrzędach kościelnych łączmy przegodnie z pokrewnymi tematami z historii kościoła i życia świętych. Czerpiemy przykłady w celu uzmysłowienia pewnych etycznych prawd lub stanów duszy.	Nawiązanie do materiału z minionego r. szk. z pomocą mówienia, pisania i czytania. Mówienie. Pogadanki i rozmowy nauczyciela z dziećmi, oglądanie obrazków, omawianie ich treści, nadawanie im tytułów oraz układanie na ich tle opowiadań — Swobodne i samorzutne wypowiedianie się dzieci. Omawianie treści czytanek, Zbiorowe układanie opowiadań. Pisanie. Przepisywanie oraz pisanie ze słuchu tekstów. Pisanie krótkich samodzielnych opowiadań i opisów. Materiał ortograficzny; użycie ó nie wymienającego się z o. Czytanie głośne i ciche krótkich, poprawnych pod względem formy i do psychiki dziecka przystosowanych opowiadań, bajek, baśni, opisów i dobranych wierszyków. Utrwalanie umiejętnego, poprawnego, wyraźnego i płynnego czytania z uwzględnieniem przestankowania. Okolicznościowe wzbogacanie czynnego słownictwa dzieci. Nazywanie przedmiotów, zjawisk i cech czynności. Uczenie się na pamięć wierszy. Praktyczne nazywanie i rozróżnianie zdań wykrzyknikowych. Wyróżnianie ich rozwiniętego podmiotu i orzeczenia. Tematy do ćwiczeń w mówieniu, pisaniu i czytaniu: przejawy życia w domu, w szkole, miejscowości i okolicy (ludzie i rzeczy; prace, zajęcia, zabawy, zwyczaje i obyczaje).	Wycieczki do warzywników, sadów i na pola. Gromadzenie okazów roślin. Materiał: Przegląd najpospolitszych warzyw: rozróżnianie części jadalnych. Opracowanie pomidora, jako przykładu rośliny rocznej, oraz innego warzywa rocznego, np. fasoli, bobu lub oserka. Rośliny dwuletnie: kapusta — budowa główki jako podstawy do zrozumienia budowy pąka; cebula. Korzenie marchwi, pietruszki, buraka w porównaniu z korzeniami poprzednio poznanych roślin. Zapasy roślin dwuletnich. Ich użytkowność przez roślinę i człowieka. Dla wsi: przegląd tych roślin w 2 gim roku ich życia. Zbiór warzyw, przechowywanie ich w ciągu zimy. Wskazówki higieniczne, związane ze spożywaniem surowych warzyw. Znaczenie odżywcze warzyw. Handel warzywami w danej miejscowości. Rozpoznawanie drzew owocowych po liściach i owocach. Tegoroczny urodzaj owoców. Co na ten urodzaj wpłynęło (pogoda, szkodniki). Owoce robaczywe. Prace w sadzie, związane z zabezpieczeniem drzew przed szkodnikami.	Materiał nauczania. 1. nawiązanie do mat. z ubiegłego roku. Na przykładach praktycznych, branych z życia dzieci, powtórzyć piśmiennie dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie w zakresie tysiąca. Mierzenie i odmierzanie długości. Ocena długości „na oko”. Wyrażenia dwumianowane z metrami i centymetrami. Mierzenie pojemności przy użyciu litra. Ważenie i odważanie w kilogramach i dekagramach; odpowiednio wyrażenia dwumianowane. Rozszerzenie numeracji słownej i piśmiennej do 10.000; pisanie liczebników słowami. 4. Skala i plan. Wielokrotne pomniejszanie i powiększanie długości. Rysunek figury w pomniejszeniu (w skali 1:2 i 1:3). Kreślenie figur w danej skali (na papierze kratkowym). Ćwiczenia praktyczne.
Październik	Materiał nauczania. Program ogólny: jak we wrześniu. Program szczegółowy: A. a) Owocem wiary poznanie Pana Boga. Akt wiary. b) Przymioty modlitwy. „O Modlitwie Pańskiej”, „Pozdrowienie Anielskie” i „Anioł Pański”. c) Poznawszy Pana Boga, jako Ojca najlepszego, odczuwa dziecię miłość ku Niemu. Co to znaczy miłość — kogo i jak mamy miłować. (Pojęcia podane w tym okresie pod a), b) uzmysławiamy na konkretnych przykładach).	Materiał nauczania. Mówienie, jak w miesiącu wrześniu. Prócz tego zbiorowe i indywidualne układanie opowiadań, łatwych opisów oraz streszczeń. W pisaniu, jak we wrześniu. Nadto ćwiczenia w czytelnem, kształtnem i czystem pisaniu. Z mat. ortograf.: użycie rz, nie wymienającego się z r. W czytaniu — głośne i ciche czytanie, jak we wrześniu. Prócz tego czytanie opisów i obrazków historycznych, także odpowiednio dobranych wierszy. Omawianie treści czytanek z podręcznika, książeczek (ew. pisemek), czytanych w domu i szkole. Nawiązanie treści czytanek do przeżyć dzieci. Wyodrębnianie postaci, zdarzeń i obrazów, w związku z mówieniem, pisaniem i czytaniem, jak we wrześniu. Nadto przyzwyczajanie dzieci do zastępowania zwrotów gwarowych odpowiednikami z języka literackiego. Dalsze nazywanie i wyróżnianie podmiotu i orzeczenia rozwiniętego i zasadniczego. Tematy ćwiczeń w mówieniu, czytaniu i pisaniu: wypadki i zdarzenia w naszej okolicy, ze szczególnym uwzględnieniem okresu walk z lat 1914-1920. Opowiadania na tle dzisiejszego życia różnych okolic Polski, np. nad morzem, w górach i tp.	Dalsze wycieczki do sadów i na pola. Materiał. Owoce: śliwki, jabłka, gruszki. Porównanie z poprzednio poznaniem owocami, np. pomidorem, fasolą. Wyróżnianie nasion w owocach. Przechowywanie owoców w ciągu zimy. Wskazówki higieniczne, związane ze spożywaniem surowych owoców. Znaczenie odżywcze owoców. Jesienne prace na polach. Mechaniczna uprawa danej okolicy. Oziminy. Opracowanie jednego gatunku zboża. Rozpoznawanie części dojrzałego żyta lub pszenicy. Ich znaczenie w życiu rośliny. Rozpoznawanie gatunków zbóż krajowych po ziarnie i kłosach. Perz. Rozmnażanie się z kłęczą, sposoby tępienia. Rozmnażanie ziemniaków zapomocą bulw. Len i jego zastosowanie.	Materiał nauczania. 1. Dodawanie i odejmowanie w zakresie 10.000; związki między liczbami w dodawaniu i odejmowaniu. Proste tabelki statystyczne. Dodawanie i odejmowanie wyrażen dwumianowanych z zamiennikiem 100 (np. metry — centymetry) i z zamiennikiem 1000 (np. metry — milimetry). Notowanie wpływów i wydatków (w rubrykach). Książeczka oszczędności; notowanie wkładek i wydatk. 2. Elementarne pojęcia geometryczne. Wyodrębnienie linii prostej; wyszukiwanie linii prostych w otoczeniu. Odcinki, kreślenie, mierzenie i odmierzanie odcinków. Metr, deymetr, centymetr i milimetr. 4. Skala i plan. Rysunek figury w pomniejszeniu (w skali 1:4 i 1:5). Kreślenie figur w danej skali na papierze kratkowym. Ćwiczenia praktyczne.

Rysunki 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Zajęcia praktyczne 4, 3, 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Śpiew 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Ćwiczenia cielesne 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.
Materiał naucznia. 1. Rysunek z pamięci i z pokazu. Na podstawie obserwacji (samodzielnej i kierowanej) rysowanie z pamięci i z pokazu przedmiotów użytkowych i tworów przyrody o zdecydowanych kształtach, z wydatnym w rysunku zasadniczego kształtu całości i części, prawidłowego ich i rozmieszczenia oraz różnic wielkości części; zakładanie rysunków farbami, odpowiadającym przedewszystkiem trzem zasadniczym barwom, występującym na przedmiotach. Orjentacyjne przykłady tematów: narzędzia ogrodnicze oraz prawni sprzęty domowe lub szkolne (np. łopata, grabie podłewaczka itp.). 2. Rysunek z wyobraźni, obejmujący ilustrowanie odpowiednich scen z życia ludzi. Orjentacyjne przykłady tematów, np.: „ludzie idą lub jadą na targ” itp. 3. Ćwiczenia pomocnicze: wycinanie sylwet z papieru, podpisywanie rysunków itp.	Dział A. Zajęcia z zakresu kultury życia codziennego. Czystość: wietrzenie sali, dokładne czyszczenie z pyłu podłogi i sprzętów, czyszczenie szyb (o ile klasa znajduje się na niskim parterze). Porządek: planowe układanie przedmiotów w szafie i na półkach. Dział B. Wstępne zajęcia rękodzielnicze i wykonywanie z drzewa łatwych przedmiotów, oraz zabawek związanych z pracą i życiem w szkole. Orjentacyjne przykłady tematów: Dział B. Przedmioty użytkowe i pomoce do nauki z drzewa np. deseczka do krajanja chleba, etykiety do roślin lub kluczy, licznany. Ze stomy, rogożyny i sitowia: wycieraczki, koszyczki na owoce, chleb i obierzyny. Narzędzia i przybory: miarki centym: trowe, węgelnice, nożyki, nożyczki i kołce; ponadto lekkie piłki (rozplatanie, odsadnie, krzyżki), pilniki strażki amerykańskie, swiderki, wkrętaki, wkrętki, gwóźdźki i klej. Materiał zasadniczy: cienkie deseczki grubości 5 - 10 mm. (deszczyna lub klejonka), drewnianka lub listewki o ustalonych wymiarach przekroju. Oprócz tego można stosować dodatkowo inne materiały: druciki, blaszki, gumę, szkło (płaskie rurki, flaszki), skórę, płótno, tasiemki, papier, tekturę; w szkołach wiejskich przedewszystkiem słomę, rogożynę, sitowia, włosie. W razie braku materiału do robót z drzewa, roboty ze stomy, rogożyny, sitowia i włosia mogą nietylko je uzupełniać, ale zastępować częściowo, a w wyjątkowych wypadkach (na wst) całkowicie. 2. Łatwe cerowanie i łątanie pończoch i odzieży. Dział C. Opieka nad roślinami wazonkowymi i kwiatnikami w szkole.	Materiał nauczania. Nawiązanie do materiału z minionego r. szk. przez powtórzenie śpiewanych pieśni. Nauczenie jednej nowej pieśni dwugłosowej (może być i jednogłosowa) łatwiejszej, w obszerniejszej skali (od <i>h</i> małego do <i>f</i> dwukreślonego), dostosowanej do zainteresowań wieku dziatwy i związanej z życiem dziecka w szkole i poza szkołą. Może to być pieśń: religijna, narodowa (z włączeniem pieśni „Pierwsza Brygada”), ludowa, o charakterze regionalnym, marszowa oraz inna, nadająca się do korelacji z innymi przedmiotami nauczania. Wybór pieśni zależy od nauczyciela. Przy śpiewie stosować urozmaicone cieniowanie: <i>mf</i>, <i>p</i>, <i>f</i> oraz <i>pp</i>. = bardzo cicho. Dbać o odpowiednie rozmieszczenie głębszych oddechów i półoddechów; należyte układanie ust do śpiewania samogłosek, wyraźną wymowę spółgłosek oraz wydobywanie bez wysiłku dźwięków wyższych.	Materiał ćwiczebny. Dział A. Zabawy i gry ruchowe. Zabawy, Zabawy ze śpiewem, zabawy taneczne o charakterze rekreacyjnym i ożywiającym, np. Baran, Chinka, Szewczyk, Karuzela itp. Zabawy bieżne, np. Bieg strażacki. Dzień i noc, Kozak itp. Zabawy orientacyjno-porządkowe, np. Labirynt, Powódź itp. Dział B. Ćwiczenia porządkowe, Zbiórki w dwurzędzie i dwuszeregu, tworzenie kolumny zworkowej. Ćwiczenia kształtujące. Ćwiczenia kończyn górnych: wymachy i krażenia, przeważnie w formie zabawowej. Ćwiczenia koordynacyjne. Wytrzymywanie łatwych postaw równoważnych w miejscu, łatwe ruchy kończyn i tułowia w postawach równoważnych. Gdzie warunki na to pozwolą — zabawy w wodzie (na głębokości do pasa), np. wskakiwanie do wody, biegi i skoki załęcze w wodzie.
Materiał nauczania. 1. Rysunek z pamięci i z pokazu wedle uag wrześnieowych. Orjentacyjne przykłady tematów np.: pewne sprzęty domowe lub szkolne (np.: ławka domowa, krzesło itp. Zwierzęta np.: koza, koń; drzewa z liśćmi i bez liści, np.: wierzba, grusza polna. 2. Rysunek z wyobraźni, obejmujący ilustrowanie odpowiednich scen z życia ludzi i pewnych wydarzeń w życiu środowiska. Orjentacyjne przykłady tematów, np.: „ludzie idą do kościoła”, „wysięgi na rowerach” itp. 3. Ćwiczenia pomocnicze, jak w miesiącu wrześnieiu.	Dział A. zajęcia z zakresu kultury życia codziennego. Ciąg dalszy dbałości o czystość i porządek: wietrzenie sali, usuwanie pyłu, czyszczenie szyb (z uwagą jak we wrześnieiu), metalowych kłamek i okuć: mycie drewnianych sprzętów, malowanych olejno itp. Planowe układanie przedmiotów w szafie i na półkach w izbie szkolnej. Dział B. wstępne zajęcia rękodzielnicze. Narzędzia, przybory i materiał zasadniczy, jak we wrześnieiu. Orjentacyjne przykłady tematów; przedmioty użytkowe i pomoce do nauki z drzewa; licznany, przykrywki do garnków i pajace. Ze słomy, rogożyny i sitowia: wycieraczki, workocze do drzwi, maty do nóg, obicia do uli itp. Sporządzanie prostych tablic na napisy i obrazki oraz teček na zeszyty 2. Łatwe cerowanie i łątanie pończoch i odzieży; ponadto w zastosowaniu do dziewcząt: krojenie i obrębianie pieluszek. Dział C. Opieka nad kwiatami i kwiatnikami w szkole.	Materiał nauczania. Dalsze powtarzanie śpiewanych już pieśni. Nauczenie dwa nowych pieśni, przeważnie dwugłosowych, a także jednogłosowych, dostosowanych do zainteresowań dziatwy tej klasy, w obszerniejszej skali (od <i>h</i> małego do <i>f</i> dwukreślonego), z dziatw: religijnego, narodowego, ludowego, z większem uwzględnieniem charakteru regionalnego, marszowego oraz innego, nadającego się do korelacji z innymi przedmiotami. Wybór pieśni zależy od nauczyciela. Z pieśni „Pierwsza Brygada” winna dziatwa opasaować 3 zwrotki. Przy opracowaniu i wykonywaniu pieśni należy zwracać uwagę na odpowiednie rozmieszczenie głębszych oddechów i półoddechów, należyte układanie ust, wyraźną wymowę spółgłosek, wydobywanie wyższych dźwięków (bez wysiłku) oraz stosowanie arozmaiconego cieniowania: <i>mf</i>, <i>f</i>, <i>p</i>, pianissimo oraz <i>cresc.</i> = wzmacniając i <i>decresc.</i> = słysząc, przy koniecznych zmianach szybkości. Nadto śpiewanie gamy majorowej w skali rozszerzonej i głównych trójdźwięków majorowych na stopniu I, IV i V.	Materiał ćwiczebny. Dział A. Zabawy i gry ruchowe. Zabawy ze śpiewem, jak we wrześnieiu. Zabawy rzutne, zwłaszcza rzuty piłeczkami, ćwiczące oko i rękę np. Król, Wyścig piłek, Stójka, Strzelec. Dział B. Ćwiczenia porządkowe, jak we wrześnieiu. Prócz tego tworzenie kolumny ćwiczebnej z dwurzędem w miejscu. Ćwiczenia kształtujące. Ćwiczenia kończyn górnych: wymachy i krażenia, przeważnie w formie zabawowej, oraz łatwe ćwiczenia w formie ściśle, głównie w postawie siedzącej. Ćwiczenia koordynacyjne, jak we wrześnieiu. Prócz tego: łatwe ruchy kończyn i tułowia w postawach równoważnych. Marsz krokiem mierniczym.

Miesiące	Religia 2 godz. tyg.	Język polski 7, 6, 5, 4 i 3 godz. tyg. zależnie od ilości naucz. i zastosowanego warjanta	Geografia i nauka o przyrodzie 5, 4 lub 3 godz. tyg. zależnie od ilości naucz. i zastosowanego warjanta	Arytmetyka z geometrią 4. 3 lub 2 godz. tyg. zależn. od il. naucz. i zastosowan. warjanta
Listopad	Materiał nauczania. Program szczegółowy: c) O dwu przykazaniach miłości. B. Wyrazem miłości jest służyć Bogu, tj. pełnić przykazania. Pan Bóg nadaje przykazania: a) przy stworzeniu człowieka, b) na górze Synaj. c) P. Jezus wyklada myśl w nich zawartą w kazaniu na górze, d) Sumienie przypomina je człowiekowi.	Mówienie: Dalsze pogadanki i rozmowy nauczyciela z dziećmi. Oglądanie obrazków, omawianie ich treści, nadawanie im i ich cyklom tytułów oraz układanie na ich tle opowiadań. Swobodne i samoradne wypowiadanie się dzieci. Zbiorowe i indywidualne układanie opowiadań i łatwych opisów oraz streszczeń. Swobodne wypowiadanie się dzieci na temat treści czytanek z podręcznika (ew. i pisemek), czytanych w szkole i w domu. Porządkowanie wypowiedzi dzieci. Pisanie: Przepisywanie oraz pisanie ze słuchu tekstów na zawarty poniżej materiał ortograficzny. Pisanie samodzielnych opowiadań i prób opisów. Cwiczenia w czystym, czytelnym i kształtnym pisaniu. Mat. ortogr. Pisanie najczęściej używanych wyrazów z literą <i>h</i> (typ bohater i t. p.). Reszta, jak we wrześniu i październiku. Czytanie głośne i ciche krótkich, poprawnych pod względem formy i do właściwości psychiki dziecka dostosowanych opowiadań, opisów, obrazków historycznych, podań, legend, bajek, baśni i tp. oraz odpowiednio dobranych wierszy z podręcznika. Utrwalanie umiejętności poprawnego, wyraźnego i płynnego czytania z uwzględnieniem przestankowania. Omawianie treści czytanek, książek (ew. pisemek) z wyodrębnianiem postaci, zdarzeń i obrazów. Stopniowe przyzwyczajanie do samodzielnego ujmowania treści czytanych tekstów. Dalsze okolicznościowe wzbogacanie czynnego słownictwa dzieci; nazywanie przedmiotów, zjawisk i cech czynności oraz różnych odcieni stosunków przestrzennych i czasowych, związanych ze spostrzeżeniami i doświadczeniami dziecka. Objaśnianie nieznanych wyrazów i zwrotów. Wyróżnianie liczebnika (bez podziału na grupy) i przypadków rzeczownika. Uczenie napamięć i wygłaszanie wierszy. Tematy ćwiczeń w mówieniu, czytaniu i pisaniu: opowiadania na tle dzisiejszego życia różnych okolic Polski, np. nad morzem, w górach na Polesiu i tp. Najważniejsze zdarzenia bieżące z życia Polski. Opowiadania z życia Marszałka na tle walk o niepodległość naszego państwa.	Materiał nauczania. 1. Geografia. Obrazy terenu, przyrody, życia i pracy ludzi w Polsce. Nad morzem. Nad brzegiem morza. Połów ryb. Burza na morzu. Łatarnia morska. Zwiedzenie okrętu w Gdyni. W górach. Nad Morskiem Okiem. Lawina śnieżna. Dzień z juhasami na halach. Powódź w górach. U źródeł Wisły. Wodospad Białej Wisłki. Łodzią przez Pieniny. Spław drzew na Czeremoszu. Wycieczki. 2. Wprowadzenie planu i mapy. Ślad a plan. Podziałka. Kompas. Rysowanie planów małych przedmiotów, klasy, mieszkania, podwórza lub boiska, ewent. ogrodu szkolnego.	Materiał nauczania. 1. W zakresie dodawania i odejmowania ciąg dalszy materiału z października. Dalsze notowanie wpływów i wydatków (w rubrykach). Książeczka oszczędnościowa; notownie wkładek i wypłat. Mnożenie w zakresie 10.000; związek między liczbami w mnożeniu. 2. Z geometrii, ciąg dalszy ćwiczeń z miesiąca października. 4. Rysunek figury w powiększeniu (w skali 2:1, 3:1 i 4:1). Kreślenie figur w danej skali (na papierze kratkowym).
Grudzień	Materiał nauczania. Program szczegółowy: B. W dziesięciorgu przykazaniach Pan Bóg bierze w obronę najwyższe dobra: cześć Bożą w I, imię Boże w II, dzień Boży w III, życie rodzinne w IV, życie duszy i ciała w V, czystość duszy i ciała w VI i IX, mienie w VII i X, dobre imię, cześć i sławę w VIII. Program ogólny: jak we wrześniu.	Materiał nauczania. Mówienie, pisanie i czytanie, jak w listopadzie. Prócz tego w pisaniu zwrócić uwagę na użycie przecinka w zdaniu rozwiniętym i na najprostsze przykłady użycia dwukropka. W związku z mówieniem, pisaniem i czytaniem dalsze okolicznościowe wzbogacanie czynnego słownictwa, jak w listopadzie. Dalsze praktyczne wyróżnianie liczebnika (bez podziału na grupy); wyróżnianie przypadków rzeczownika i stopni przymiotnika. Uczenie napamięć i wygłaszanie wierszy o treści, związanej ze wskazanymi tematami. Tematy ćwiczeń w mówieniu, czytaniu i pisaniu, jak dotychczas. Prócz tego dalsze opowiadania na tle dzisiejszego życia różnych okolic Polski, np. w górach, na Polesiu, na Kujawach i tp. Najważniejsze zdarzenia bieżące z życia Polski. Legendy, bajki i baśnie.	Materiał nauczania. 1. Wśród bagien i lasów. Łodzią po spokojnej rzece poleskiej (bobry), Zbiór siana na Polesiu. Żubry w puszczy Białowieskiej. Zima na Wileńszczyźnie (wilki). U bartnika w puszczy Kurpiowskiej. 2. Wprowadzenie planu i mapy. Szkieł drogi ze szkoły do domu. Czytanie planu szkoły, planu wsi lub miasta. Rozszerzenie wiadomości o urządach państwowych i instytucjach społecznych, własnej wsi lub miasta.	Materiał nauczania. 1. Z zakresu dodawania i odejmowania proste tabelki statystyczne, notowanie wpływów i wydatków (w rubrykach), prowadzenie książeczki oszczędnościowej. Adresowanie listów, opłaty pocztowe. Ciąg dalszy mnożenia i dzielenia w zakresie 10.000; związki między liczbami w mnożeniu i dzieleniu. Zadania, dotyczące kupna i sprzedaży; wystawianie rachunku za towar (na rubrykowanym papierze). 2. Z geometrii kreślenie kregów i wycinanie koła, mierzenie średnicy. 4. Skala i plan. Plan w skali 1:10, 1:100 i 1:1000. Kreślenie planu klasy, pokoju lub podwórka w skali (na papierze kratkowym). Ćwiczenia praktyczne.

Rysunki 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Zajęcia praktyczne 4, 3, 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Śpiew 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Ćwiczenia cielesne 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.
Materiał nauczania. 1. Rysunek z pamięci i z pokazu, np. niektóre narzędzia rzemieślników (piłka, siekiera, młotek i tp.; ze zwierząt, kogut, kaczka i tp. oraz gałązki z liśćmi lub z owocami). Rozróżnianie na tych przedmiotach i w rysunkach prostych równoległych, prostopadłych oraz form prostokąta, kwadratu, trójkąta, koła i owalu. Zastosowanie tych form przy rysunku z pokazu. 2. Rysunek z wyobraźni, obejmujący ilustrowanie odpowiednich scen z życia ludzi, pewnych wydarzeń w życiu środowiska, przygód podróżniczych lub wojennych i tp. (orientacyjne przykłady tematów, np.: „ludzie śpieszą do pożaru“, „na dworcu autobusowym“ i tp.). 3. Ćwiczenia pomocnicze. Dalsze wycinanie sylwet z papieru. Podpisywanie rysunków, wykonywanie tytułów ilustracji i tp. literami, budowaniem z odcinków prostej i części kręgu.	Materiał nauczania. Dział A. Zajęcia z zakresu kultury życia codziennego. Prócz ciągu dalszego materiału wrześnieńowego i październikowego — czyszczenie łyżek i noży, lampki kuchennej i pieca. Czyszczenie odzieży na mokro z wywabianiem plam (bez stosowania płynów łatwozapalnych). Dział B. Wstępne zajęcia rękodzielnicze. 1. Wykonywanie łatwych zabawek oraz przedmiotów, związanych z pracą i życiem w szkole (głównie z drzewa). Materiał zasadniczy, narzędzia i przybory, jak we wrześnieiu. Orientacyjne przykłady tematów: przedmioty użytkowe i pomoce do nauki — z drzewa: licznany, zabawki (np. zwierzęta wózki), skrzyneczki na zbiory i deseczki na karmę dla ptaków; ze słomy, rogożyny i siłwioła: prócz wycieraczek, mał do nóg i warkocz do drzew — kobiałki i kapelusze; z tektury: podklejanie plakatów higienicznych oraz wycinanie godeł drużyn skautowskich. 2. Łatwe cerowanie i łatanie pończoch i odzieży. Ponadto w zastosowaniu do dziewcząt: krojenie i obrobienie pieluszki, jak w październiku. C. Opieka nad kwiatami w szkole.	Materiał nauczania. Dalsze powtarzanie śpiewanych już pieśni. Nauczenie dwu nowych pieśni, przeważnie dwugłosowych, a także jednogłosowych, jak w mięsiącach wrześnieiu i październiku przy zastosowaniu także zawartych wskazówek. W bezpośrednim związku z opracowywaniem pieśni, jako środki pomocnicze do ich poprawnego wykonywania, stosowane okolicznościowo i w miarę potrzeby: rozpoznawanie słuchowe rodzajów taktu, z dodaniem sześciociaru i przedtaktu. Taktowanie w dwu, trój i czteromiarze. Rozróżnianie charakterystycznych rytmów, występujących w polskich pieśniach ludowych o charakterze tanecznym (np. mazura i krakowiaka). Dalsze śpiewanie gamy majorowej w rozszerzonej skali i w granicach głosu dzieci, śpiewanie głównych trójdźwięków majorowych na stopniu I, IV i V, oraz trójdźwięku minorowego na stopniu I. Wprowadzenie pisma nutowego na pięciolinjach w zakresie gamy C-major z uwzględnieniem sposobu wyrażania wartości rytmicznych (półnuty, ćwierćnuty, ósemki i odpowiedniej pauzy).	Materiał nauczania. Zabawy ze śpiewem, jak w październiku. Dział A. Zabawy skoczne, przygotujące elementy skoków i wzmacniające stawy skokowe, np.: Walka kogutów, Król skoczków, Szczur, Wybijanka w kole i tp. Dział B. Ćwiczenia porządkowe, kształtujące: ćwiczenia kończyn dolnych; łączenie podskoków z przysiadami podpartymi, łączenie łatwych podskoków, wykonywanych miarowo, skręty i skłony głowy w postawie siedzącej; ćwiczenia koordynacyjne, jak w październiku. Przechodzenie z przekroczeniem małych przeszkód. Z ćwiczeń stosowanych — łatwe zabawy z mocowaniem się dwójkami. Wolne skoki w formie zabawowej, niezbyt wysokie.
Materiał nauczania. 1. Rysunek z pamięci i z pokazu. (Orientacyjne przykłady tematów, np.: niektóre narzędzia rzemieślników — cieśli, kowala, stolarza i innych. Ze zwierząt, np.: gęś, ryba i tp. 2. Rysunek z wyobraźni, np.: „kolędniczy w szopce, dzieci na sankach“ i tp. 3. Ćwiczenia pomocnicze, jak w listopadzie. Prócz tego rysowanie piórem.	Materiał nauczania. Dział A. Zajęcia z zakresu kultury życia codziennego. Dalsza dbałość o czystość i porządek, jak w mies. listopadzie. Dział B. Wstępne zajęcia rękodzielnicze. 1. Wykonywanie łatwych przedmiotów, związanych z pracą i życiem w szkole oraz zabawek (głównie z drzewa). Orientacyjne przykłady tematów: przedmioty użytkowe i pomoce do nauki z drzewa, np.: pajace, wózki, samochody i tp. Okolicznościowo w związku z potrzebami nauki i życia szkolnego — naprawianie książek oraz ozdoby choinkowe z papieru, słomy, tektury i włosów dla domu i na choinkę szkolną. 2. Łatwe dalsze cerowanie i łatanie pończoch i odzieży: w zastosowaniu do dziewcząt ponadto krojenie i szycie kaftanika dla niemowlęcia. Dział C. Opieka nad kwiatami w szkole.	Materiał nauczania. Powtarzanie, jak w listopadzie z rozszerzeniem na śpiewane kolędy. Nauczenie jednej lub dwu nowych pieśni, przeważnie dwugłosowych, a także jednogłosowych, przy zastosowaniu wskazówek październikowych i listopadowych. Dalsze rozpoznawanie słuchowe rodzajów taktu z dodaniem sześciociaru i przedtaktu. Taktowanie w dwu, trój i czteromiarze; rozróżnianie charakterystycznych rytmów, występujących w naszych polskich pieśniach ludowych o charakterze tanecznym. Dalsze śpiewanie gamy majorowej w rozszerzonej skali i w granicach głosu dzieci, śpiewanie głównych trójdźwięków majorowych na stopniu I, IV i V, oraz trójdźwięku minorowego na stopniu I. Dalsze ćwiczenia w piśmie nutowym w zakresie gamy C-major z uwzględnieniem sposobu wyrażania wartości rytmicznych, jak w listopadzie.	Materiał nauczania. Dział A. Zabawy bieżne ze stopniowem przechodzeniem w gry bieżne dla wzmocnienia biegu, pracy płuc i serca, np. Bieg łańcuchowy, Tatarzyn, Dzień i noc i tp. Zabawy na śniegu i lodzie. Jazda na sankach i łyżwach, zabawy śnieżkami, nauka jazdy na łyżwach przodem; dla silniejszych dzieci początki nauki jazdy na nartach; posuwanie się bez kijka i z kijkiem po równinie.

Miesiące	Religia 2 godz. tyg.	Język polski 7, 6, 5, 4 i 3 godz. tyg. zależnie od ilości naucz. i zastosowanego warjanta.	Geografia i nauka o przyrodzie 5, 4 lub 3 godz. tyg. zależnie od ilości naucz. i zastosowanego warjanta	Arytmetyka z geometrią 4, 3 lub 2 godz. tyg. zależn. od il. naucz. i zastosowan. warjanta
Styczeń — Luty	Materiał nauczania. Program szczegółowy: B. W nauce o 5-ciu przykazaniach kościelnych nawiązać do posłannictwa Kościoła i wykazać, że te przykazania są rozszerzeniem III. przykazania Boskiego. Szczegółowo przy II. kościelnym przykazaniu o Mszy świętej. Krótko o prawdach świeckich i obowiązkach stanu. Naukę o przykazaniach należy ilustrować opowiadaniem z historii biblijnej, kościelnej, życia Świętych a szczególnie patronów Polski. C. Przy pojęciu czci liturgicznej — jej rodzajach, ob Jawach — nawiedzać kościół i omówić przeznaczenie urzędnika kościoła: szaty, naczynia liturgiczne. „Czyń dobrze — unikaj złego“. a) Na tle przypowieści o sługach i o talentach pouczyć o potrzebie dobrych uczynków — ich istocie — rodzajach; stateczna chęć do dobrych uczynków i wprawa w wykonywaniu ich — to cnota. b) Na tle przypowieści o miłosiernym słudze wyjaśnić istotę grzechu — jego rodzaje — ohydę — skutki. O pokusie, o nałogu. Program ogólny: jak we wrześniu.	Materiał nauczania. Mówienie, jak w listopadzie i grudniu. Zwrócić uwagę na zbiorowe i indywidualne układanie opowiadań, łatwych opisów oraz streszczeń. Pisanie: Prócz przepisywań, pisanie tekstów ze słuchu, samodzielnych opowiadań i prób opisów — krótkie listy do osób znajomych. Dalsze ćwiczenia w czystym i kształtnym pisaniu. Materiał ortograf. jak w listopadzie i grudniu. Prócz tego pisownia cząstki „szy“. Czytanie głośnie i cicho krótkich opowiadań, opisów, obrazków historycznych, podań, legend, bajek, baśni i tp. oraz odpowiednio dobranych wierszy z podręcznika. Omawianie treści czytanek z podręcznika, książeczek (ew. pisemek), czytanych w szkole i w domu; wyodrębnianie postaci, zdarzeń i obrazów; z nawiązywaniem treści czytanki do przeżyć dzieci. Stopniowe przyzwyczajanie do samodzielnego ujmowania treści czytanych tekstów. Utrwalanie umiejętności poprawnego, wyraźnego i płynnego czytania z uwzględnieniem przestankowania. W związku z mówieniem, pisaniem i czytaniem dalsze okolicznościowe wzbogacanie czynnego słownictwa dzieci; nazywanie przedmiotów, zjawisk i cech czynności oraz różnych odcieni stonków przestszennych i czasowych, związanych ze spostrzeżeniami i doświadczeniami dziecka. Objaśnianie nieznanych zwrotów i wyrazów. Dalsze przyzwyczajanie dzieci do zastępowania zwrotów gwarowych odpowiednikami z języka warstw wykształconych; Praktyczne rozróżnianie i nazywanie zdań wykrzyknikowych, podmiotu i orzeczenia rozwiniętego oraz podmiotu i orzeczenia zasadniczego; wyróżnianie liczebnika (bez podziału na grupy) i przypadków rzeczownika oraz stopni przymiotnika i osób czasownika. Uczenie namięć i wygłaszanie wierszy o treści związanej ze wskazanymi tematami. Tematy ćwiczeń w mówieniu, czytaniu i pisaniu. Dalsze przejawy życia w domu i w szkole, miejscowości i okolicy; opowiadania na tle dzisiejszego życia różnych okolic Polski, np. na Kujawach, Śląsku i tp. Sceny i obrazy z przeszłości Polski, związane z takimi wybitnymi postaciami jak Sobieski i Kościuszko (bez chronologicznego porządku). Najważniejsze zdarzenia bieżące z życia Polski.	Materiał nauczania. 1. Wśród górników. W podziemiach Wieliczki. W kopalni węgla. Z życia wielkich miast. Na Wawelu, Pod Ostrą Bramą. Na kopcu Unji Lubelskiej. Przechadzka po Poznaniu. W Łódzkiej fabryce tkanin. Na ulicach Warszawy. Na Zamku Prezydenta Rzeczypospolitej. Podróże po Polsce dawniej a dziś. Sposoby podróżowania dawniejsze a dzisiejsze. Z flisakami do Gdańska: tratwy, galary, śpichrze i młyny. 2 Wprowadzenie planu i mapy. Plan dróg, rzek i osad w powiecie i województwie.	Materiał nauczania. 1. Dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie Prowadzenie dalszych prostych tabelek statystycznych, notowanie wpływów i wydatków (w rubrykach), prowadzenie ksiąteczki oszczędnościowej. ciąg dalszy mnożenia i dzielenia w zakresie 10 000; związki między liczbami w mnożeniu i dzieleniu. Zadania dotyczące kupna i sprzedaży; wystawianie rachunku na towar (na porubrykowanym papierze). 2. Z pojęć geometrycznych, jak w miesiącu grudniu. Prócz tego wyodrębnianie kąta prostego przy pomocy dwukrotnie zgiętej kartki papieru. Wyszukiwanie kątów prostych w otoczeniu. 4. Skala i plan. Kreślenie planów w skali 1:10, 1:100 i 1:1000. Wyznaczanie położenia punktów na planie metodą rzutowania na oś. Ćwiczenia praktyczne.

Rysunki 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Zajęcia praktyczne 4, 3, 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Śpiew 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Ćwiczenia cieleśne 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.
Materiał nauczania. 1. Rysunek z pamięci i z pokazu. Na podstawie obserwacji (samodzielnej lub kierowanej), dalsze rysowanie z pamięci i z pokazu przedmiotów użytkowych i tworów przyrody o zdecydowanych kształtach, z uwzględnieniem w rysunku zasadniczego kształtu całości i części, prawidłowego ich rozmieszczenia oraz różnic wielkości części. Zakładanie rysunków farbami, odpowiadającymi przedewszystkiem trzem zasadniczym barwom, występującym na przedmiotach. (Dalsze orientacyjne przykłady tematów, np. niektóre narzędzia rzemieślników — cieśli, kowala, stolarza i in. — pewne sprzęty domowe lub szkolne, zwierzęta i tp.). Rozróżnianie na przedmiotach i w rysunku prostych równoległych, prostopadłych, oraz form geometrycznych: prostokąta, trójkąta, kwadratu, koła i owału z zastosowaniem tych form przy rysowaniu odpowiednio dobranych przedmiotów oraz przy rysunku z pokazu. 2. Rysunek z wyobraźni, obejmujący ilustrowanie odpowiednich scen z życia ludzi lub wydarzeń ich środowiska. (Orientacyjne przykłady tematów, np. „na dworcu kolejowym, dzieci na lodzie“ i tp.). 3. Ćwiczenia pomocnicze. Dalsze wycinanie sylwet z papieru oraz robienie chorągiewek o barwach państwowych. Podpisywanie rysunków, wykonywanie tytułów ilustracji i tp. literami, budowanie z odcinków prostej i części kręgu. Rysowanie piórem.	Materiał nauczania. Dział A Zajęcia z zakresu kultury życia codziennego. Dbłość o czystość: Dalsze wietrzenie sali, usuwanie pyłu, czyszczenie okuć metalowych oraz nakrycia do stołu (łyżek, noży i widelców) Porządek: dalsza dbłość o planowe układanie przedmiotów w szafie i na półkach w szkole. B. Wstępne zajęcia rękodzielnicze. 1. Wykonywanie łatwych przedmiotów, związanych z pracą i życiem w szkole oraz zabawek, głównie z drzewa. Orientacyjne przykłady tematów. Z drzewa, np.: zwierzęta, pajace, wiatraki, kołowrotki i tp. Ze słomy, rogożyny i sitowia, np.: pantofle, kapelusze, kobiałki i tp. Sporządzanie z tektury i papieru teczek na zeszyty oraz w związku z potrzebą nauki i życia szkolnego naprawianie książek. C. Dalsza opieka nad roślinami wazonkowymi w szkole.	Materiał nauczania. 1. Dalsze powtarzanie śpiewanych pieśni i kolęd. 2. Nauczenie 3-ch nowych pieśni, przeważnie dwugłosowych łatwiejszych lub jednogłosowych w obszerniejszej skali (od <i>h</i> małego do <i>f</i> dwukreślnego), dostosowanych do zainteresowań wieku diatwy tej klasy oraz związanych z jej życiem w szkole i poza szkołą. Mogą być pieśni: religijne, narodowe z włączeniem pieśni „Pierwsza Brygada“, ludowe z większym uwzględnieniem charakteru regionalnego, marszowe oraz inne, nieobjęte powyższym podziałem a nadające się do korelacji z innymi przedmiotami nauczania. Przy wykonaniu pieśni dbać należy o odpowiednie rozmieszczenie głębszych oddechów i półoddechów, należyte układanie ust do śpiewania samogłosek, wyrazistą wymowę spółgłosek, wydobywanie wyższych dźwięków oraz stosowanie odpowiedniego cieniowania (<i>mf</i>, <i>p</i>, <i>f</i> pianissimo, crescendo i decrescendo) i koniecznych zmian szybkości. Nadto w miarę potrzeby: rozpoznawanie słuchowe rodzajów taktu z dodaniem sześcioramiu i przedtaktu, taktowanie w dwu, trój i czteromiarze, rozróżnianie charakterystycznych rytmów, występujących w naszych pieśniach ludowych o charakterze tanecznym (np. mazura i krakowiaka). Śpiewanie gamy majorowej oraz jej głównych trójdźwięków na stopniu I, IV i V. Dalsze prowadzenie pisma nutowego na pięcioliniach w zakresie gamy C-major.	Materiał nauczania. Dział A. Zabawy i gry ruchowe. Zabawy na śniegu i lodzie, jak w grudniu. Nauka jazdy na łyżwach przodem. Zabawy orientacyjno-porządkowe, ćwiczące uwagę i spostrzegawczość, np. Labirynt, Powódź i tp. Zabawy bieżne, uwzględniające elementy zręczności, np. Bieg strażacki, łańcuchowy, kopanie ziemniaków i tp. Dział B. Ćwiczenia kształtujące i koordynacyjne. Ćwiczenia kończyn górnych i dolnych: wymachy, krążenia w formie zabawowej, oraz łatwe ćwiczenia w formie ścisłej. Marsz zwykły, kierunkowy oraz w tempie zmiennem. Ćwiczenia tułowania, przeważnie w postawach leżących i siedzących z łatwiejszymi ruchami rąk. Przechodzenie po równoważni. Ćwiczenia stosowane. Łatwe zabawy z mocowaniem się dwójkami. Skoki wolne w formie zabawowej niezbyt wysokie. Łatwe półzwy na drabinkach, ewent. krótkotrwałe półzwy na prymitywnych przyrządach. Ćwiczenia porządkowe: zbiórki w dwurzędzie i dwuszeregu, oraz tworzenie kolumn ćwiczebnych: czwórkowej z dwuszeregu i dwurzędu w miejscu i w marszu.

Miesiące	Religia 2 godz. tyg.	Język polski 7, 6, 5, 4 i 3 godz. tyg. zależnie od ilości naucz. i zastosowanego warjanta	Geografia i nauka o przyrodzie 5, 4 lub 3 godz. tyg. zależnie od ilości naucz. i zastosowanego warjanta	Arytmetyka z geometrią 4, 3 lub 2 godz. tyg. zależn. od il. naucz. i zastosowan. warjanta
Marzec	Materiał nauczania. Program szczegółowy: C. c) o cnotach dziecięcych: pokora (Mat. XVIII. 4: „Kto się uniąży, jako to dzieciątko, ten jest większy w królestwie niebieskiem“); modlitwa i praca (na tle opowiadania o Marii i Marcie w Betanji); sztuka słuchania i mówienia (na tle opow. o uzdrowieniu głuchoniemego); o poznaniu obowiązku (na tle opowiadania o uzdrowieniu ślepych w okolicy Jericha, Mat XX, 33: „Panie, aby utworzone były oczy nasze“); o posłuszeństwie; o zgodzie wśród rodzeństwa. Program ogólny: jak we wrześniu.	Materiał nauczania. Mówienie: jak w mies. styczniu i lutym. Pisanie: jak w styczniu i lutym ze zwróceniem jeszcze większej uwagi na przyzwyczajanie działy do samodzielnego ujmowania treści czytanych tekstów, utrwalanie umiejętności poprawnego, wyraźnego i płynnego czytania z uwzględnieniem przestankowania. Czytanie głośne i ciche, jak w miesiącach poprzednich. W związku z mówieniem, pisanem i czytaniem, jak w mies. styczniu i lutym. Prócz tego z części gramatycznej odróżnianie wyrazów odmiennych od nieodmiennych. Opowiadania z życia I. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego na tle walk o niepodległość i odrodzenie naszego Państwa. Najważniejsze zdarzenia bieżące z życia Polski. Baśnie, bajki i legendy.	Materiał nauczania. 1. Obrazy terenu, przyrody, życia i pracy ludzi w Polsce. W krańcach pół uprawnych. Nasze pole w czasie stot jesiennych, w zimie, na wiosnę i w lecie. Wieś wielkopolska. Jaromark w Łowiczu. Dożynki w Spale. 5. Czytanie mapy politycznej. Przegląd rzek: Wisła z dopływami — Dunajcem, Sanem, Bugiem, Natwią i Pilicą. Odra z Wartą i Notecią. Niemen z Wilją. Dźwina. Prypeć. Dniestr. W związku z siecią rzeczną umiejscowienie własnej okolicy, oraz okolic, poznanych w pierwszej części kursu. Przegląd głównych miast: Krakowa, Lublina, Warszawy, Gdyni, Gdańska, Katowic, Częstochowy, Łodzi, Poznania, Łwowa, Pińska, Wilna — z przypomnieniem wiadomości zdobytych w pierwszej części kursu. Z nauki o przyrodzie. Przyłot skowronków; obyczaj skowronka. Wiosenne prace na roli. Gleba: wyróżnianie piasku, gliny i próchnicy. Przepuszczalność. Gleby wierzyste i gliniaste; urodzajne i nieurodajne. Grzałkowa budowa dobrze uprawionej roli. Zachowanie się wody pochodzącej z roztopów i deszczu. Znaczenie wody dla roślin.	Materiał nauczania. 1. Dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie w zakresie 10.000; mnożenie i oba rodzaje dzielenia wyrażen dwumianowych. Porównanie różnicowe (o ile więcej — o ile mniej) i porównanie ilorazowe (ile razy więcej — ile razy mniej). 2. Z geometrii: Prostokąt i jego specjalny przypadek — kwadrat; kreślenie tych figur na papierze kratkowym. Obliczanie obwodów. 3. Pierwsze wiadomości o ułamkach. Wprowadzenie ułamków na konkretach; obliczanie ułamka danej całości (na najprostszych przykładach). Ułamki o mianownikach 2, 4 i 8. Zamiana całości na połowki — i odwrotnie; zamiana całości i połówek na ćwierci — i odwrotnie. 4. Skala i plan. Ćwiczenia, jak w styczniu i lutym. 5. Rozszerzenie pozycyjnego układu dziesiętkowego na dowolne liczby całkowite. Działania na dowolnych liczbach całkowitych. Pełny układ jednostek wagi: kg, dkg, g; kwintal (centnar metryczny) i tonna. Obliczenia, dotyczące czasu i drogi. Ćwiczenia praktyczne.
Kwiecień	Materiał nauczania. Program szczegółowy: C. Na podstawie tych nauk uczą się dzieci o konieczności pracy, nad udoskonaleniem siebie — poznają trudności — dowiadują się o naturalnych i nadnaturalnych środkach do udoskonalenia się w granicach ich wieku i rozwoju umysłowego. d) Budzić w dzieciach poczucie siły (na tle opowiadań o bohaterstwie chrześcijańskim) celem utrwalenia na drodze cnoty. e) Zakończyć okres przypowieścią o robotnikach w winnicy.	Materiał nauczania. Mówienie, jak w miesiącach styczniu, lutym i marcu. Zwrócić większą uwagę na zbiorowe i indywidualne układanie opowiadań, łatwych opisów i streszczeń, a w związku z tem na większe porządkowanie wypowiedzi dzieci. Pisanie, jak w poprzednich miesiącach. Zwrócić bacniejszą uwagę na krótkie, samodzielne opowiadania i próby opisów: listy do osób bliskich i znajomych. Materiał ortogr., jak w poprzednich miesiącach. Prócz tego — przenoszenie wyrazów o zbitego dwu spółgłosek (typy: cór-ka, mia-sto), użycie przecinka w zdaniu rozwinętym oraz najprostszych przypadków użycia dwukropka. Czytanie, jak w miesiącach: styczniu, lutym i marcu. Przy omawianiu treści czytańek z podręcznika, książeczek (ew. pismek), czytanych w szkole i w domu, zwrócić większą uwagę na wyodrębnienie postaci, zdarzeń i obrazów z nawiązywaniem ich treści do przeżyć dzieci, oraz na samodzielność w rymowaniu tekstów. W związku z mówieniem, pisanem i czytaniem dalsze okoliczności: wzbogacanie czynnego słownictwa dzieci, jak w poprzednich miesiącach. Z części gramatycznej dalsze praktyczne wyróżnianie przypadków rzeczownika, stopni przymiotnika i osób czasownika. Odróżnianie wyrazów odmiennych od nieodmiennych, łączenie na pamięć i wygłaszanie wierszy o treści związanej ze wskazanymi tematami. Z tematów ćwiczeń w mówieniu, czytaniu i pisaniu dalsze opowiadania na tle dzisiejszego życia różnych okolic Polski, np. w Warszawie, w Krakowie itp. Opowiadania: sceny i obrazy z przeszłości Polski, związane z wybitnymi postaciami, jak Kosciuszko, Dąbrowski, Marszałek Piłsudski na tle walki o niepodległość, odrodzenie naszego Państwa oraz najważniejsze zdarzenia bieżące z życia Polski. Legendy.	Materiał nauczania z geografii. 5. Dalsze czytanie mapy politycznej. Przegląd linii granicznej Polski. Z jakimi sąsiadami Polska graniczy? Podział na województwa. Obliczanie długości według mapy. Notowanie poznanych rzek, miast oraz granic na mapie konturowej. Nauka o przyrodzie. Okolicznościowe wycieczki. Hodowle: gąsienic owadów, kielkowanie zboża, hodowla ebuli i ziemniaków na wodzie. W mieście, w szkole bez ogrodu, hodowla w skrzynkach: buraków, marchwi, kapusty w drugim roku ich życia. Zwierrzęta, związane z pracą człowieka na roli i towarzyszące mu w polu: wrona (kawka lub gawron, zależnie od występowania w okolicy), dżdżownica i kręt. Inne do wyboru, np. kurpapolwa, zając, sowa, mysz polna, jastrząb. Obyczaje i odżywianie się tych zwierząt oraz związane z tem szczegółowy budowy zewnętrznej. Stosunek tych zwierząt do gospodarki człowieka na roli. Na przykładzie wiśni, sily lub tarliny rozróżnianie w kwiecie: kielicha, korony, pręcików i słupka. Pierwsze rośliny kwitnące na łąkach. Zapylanie przez owady.	Materiał nauczania. 1. Kombinacyjne ćwiczenia w dodawaniu, odejmowaniu, mnożeniu i dzieleniu w zakresie miliona; mnożenie i oba rodzaje dzielenia wyrażen dwumianowych. Związki między liczbami tych działań. Porównanie różnicowe (o ile więcej — o ile mniej) i porównanie ilorazowe (ile razy więcej — ile razy mniej). Dalsze prowadzenie książeczek oszczędz.; notowanie wpływów i wydatków (w rubrykach). 2. Geometria, jak w marcu. 3. Dalsza nauka o ułamkach z mianownikami 2, 4 i 8. Zamiana całości na połowki — i odwrotnie; całości i połówek na ćwiartki — i odwrotnie; całości i połówek na ćwierci na części ósme i odwrotnie. Dodawanie i odejmowanie tych ułamków. 4. Skala i plan. Plany w skali 1:10, 1:100 i 1:1000. Wyznaczenie poleńców punktów na planie metodą rzutowania na oś. Kreślenie planów na papierze kratkowym. 5. Z Pozycyjnego układu dziesiętkowego, jak w mies. marcu. Prócz tego jednostki miary pojemności: litr, hektolitr. Ćwiczenia praktyczne.

Rysunki 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Zajęcia praktyczne 4, 3, 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Śpiew 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Ćwiczenia cielesne 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.
Materiał nauczania. 1. Rysunek z pamięci i z pokazu, jak w miesiącu lutym (dalsze orientacyjne przykłady z tych samych działów co w lutym). 2. Rysunek z wyobraźni, obejmujący ilustrowanie odpowiednich scen z życia ludzi i wydarzeń ich środowiska, przygód podróźniczych lub wojennych itp. (Orientacyjne dalsze przykłady tematów, wedle przerabianych czytanek lub aktualnych wydarzeń). 3. Ćwiczenia pomocnicze, jak w miesiącu lutym.	Dział A. Zajęcia z zakresu kultury życia codziennego. Czystość: dalsze wietrzenie sali (izby), zamiatanie podłogi bez kurzu, wybiertanie popiołu z pieca, ścieranie prochu i mycie sprzętów drewnianych, malowanych na olejno, jak dotychczas. Porządek: jak w miesiącach styczniu lutym. Dział B. Wstępne zajęcia rękodzielnicze. 1) Wykonywanie łatwych przedmiotów, związanych z pracą i życiem w szkole oraz zabawek, głównie z drzewa. Orientacyjne przykłady tematów: przedmioty użytkowe i pomoce do nauki. a) z drzewa: licznany, deseczki karmikowe dla ptaków i skrzyneczki na zbiory. Dla domu — pokrzywki do garnków. Także pajace i zwierzęta. b) ze słomy, rogożyny i sitowia: pantofle, kobiałki i kapelusze. 2) Łatwe cerowanie i latanie pończoch i odzieży. W zastosowaniu do dziewcząt, ponadto — samodzielne krojenie i obrębianie pieluszki, koszulki i kaftanika dla niemowlęcia. Z papieru i tektury dalsza naprawa książek oraz podklejanie aktualnych plakatów higienicznych. Dział C. Dalsza opieka nad wazonkowami roślinami w klasie i w szkole.	1. Powtarzanie cenniejszych pieśni z klas poprzednich i tegorocznej. 2. Nauczenie dwu nowych pieśni, przeważnie dwugłosowych łatwiejszych w obszernej skali (od <i>h</i> małego do <i>f</i> dwukrotnego). Mogą to być i pieśni jednogłosowe z działu: religijnych, narodowych z włączeniem pieśni „Pierwsza Brygada”, ludowych z uwzględnieniem charakteru regionalnego, marszowe i inne, nadające się do korelacji z innymi przedmiotami nauczania. Przy ich opracowywaniu i wykonywaniu zwracać przede wszystkim uwagę na odpowiednie rozmieszczenie głębszych oddechów, pół-oddechów, należyte układanie ust do śpiewania samogłosek, wyraziść wymowę spółgłosek, wydobywanie wyższych dźwięków, stosowanie urozmaiconego cieniowania oraz koniecznych zmian szybkości. W dalszym ciągu stosować okolicznościowe i w miarę potrzeby rozpoznawanie słuchowe rodzajów faktu: dwu, trój, i czteromiarowego z dodaniem sześciomiaru i przedfaktu. Okolicznościowe faktowanie w dwu, trój i czteromiarze. Rozróżnianie charakterystycznych rytmów, występujących w naszych pieśniach ludowych o charakterze tanecznym (np. mazurach i krakowiakach), śpiewanie gamy majorowej w rozszerzonej skali, głównych jej trójdzwięków na stopniu I, IV i V, trójdzwięku minorowego na stopniu I, oraz odtwarzanie poszczególnych tonów trójdzwięku majorowego na stopniu I, i łączenie ze stopniem ósmym. Wprawa w piśmie nutowym na pięcioliniach w zakresie gamy C-major i sposób wyrażania wartości rytmicznych (ćwierćnuty, ósemki, półnuty i odpowiednich pauz) jak w mies. lutym.	Materiał nauczania. Dział A. Zabawy na śniegu i lodzie, jak w grudniu. Ze skocznych zabaw: Wybijanka w kole, Król skoczków i inne. Z działu B. Ćwiczeń gimnastycznych: ćwiczenia porządkowe, kształtujące, koordynacyjne i słosowane, jak w poprzednich miesiącach. Prócz tego z ćwiczeń koordynacyjnych: przechodzenie po równoważni, umieszczonej najwyżej na wysokości kolan, przechodzenie z przekraczaniem małych przeszkód. Marsze: zwykłe, kierunkowe i o zmiennym tempie. Z ćwiczeń słosowanych: łatwe skoki mieszane przez ławeczkę.
Materiał nauczania. 1. Rysunek z pamięci i z pokazu. (Orientacyjne przykłady tematów, np. gałązki drzew z pąkami i kwiatami). 2. Rysunek z wyobraźni. Ilustrowanie przygód podróźniczych, wojennych itp. (z przerabianych odpowiednich czytanek i pisemek). 3. Ćwiczenia pomocnicze: dalsze wycinanie sylwet z papieru oraz tworzenie naklejanek. Podpisywanie rysunków, wykonywanie tytułów, ilustracji itp. literami budowanymi z odcinków prostej i części kręgu. Rysowanie piórem.	Materiał nauczania. Z zakresu kultury życia codziennego. Czystość jak dotychczas: wietrzenie i czyszczenie z pyłu sali, okien i sprzętów (okien, o ile sala znajduje się na niskim parterze). Czyszczenie części metalowych: klamek, okuć a także łyżek, noży i widelców; mycie sprzętów drewnianych, malowanych olejno oraz czyszczenie odzieży na mokro; z wywabianiem plam (bez stosowania płynów łatwozapalnych). Porządek: planowe ustawianie sprzętów oraz przedmiotów w szafie i na półkach w szkole. B) Wstępne zajęcia rękodzielnicze. 1. Wykonywanie łatwych przedmiotów, związanych z pracą i życiem w szkole oraz zabawek, głównie z drzewa. Materiał zasadniczy, oraz narzędzia i przybory, jak w miesiącu wrzesniu. Orientacyjne przykłady tematów: przedmioty użytkowe i pomoce do nauki. Z drzewa: wielkanocne kieliski, kłapacze i grzecholki, etykiety, koleczki i drabinki do roślin kwiatowych. Ze słomy, rogożyny i sitowia: wycieraczki oraz przedmioty własnych pomysłów dzieci. Z tektury, Przygotowywanie plakatów higienicznych. 2. Łatwe cerowanie i latanie pończoch i odzieży: w zastosowaniu do dziewcząt ponadto krojenie i obrębianie pieluszki i kaftanika dla niemowlęcia. C. Opieka nad roślinami wazonkowami. Przygotowanie kwietnika klasowego.	Materiał nauczania 1) Powtarzanie, jak w miesiącach poprzednich. 2) nauczenie dwu dalszych pieśni, zależnych od wyboru nauczyciela, po myśli wskazówek marcowych. Ćwiczenia pomocnicze w związku z opracowywaniem i wykonywaniem pieśni, pisanem nut i faktowaniem, jak uwagi marcowe. Celem wprowadzenia działwy w tonację piosenek, należy w tej klasie śpiewać w formie krótkiej melodji trójdzwięki majorowe I, IV i V stopnia w kolejnym następstwie z zakończeniem na tonice.	Materiał Nauczania. Dział A. Zabawy i gry ruchowe. Zabawy ze śpiewem, zabawy taneczne o charakterze rekreacyjnym i ożywiający. Dobór zabaw od upodobania działwy z pośród znanych. Przeplatanie śpiewami zabaw orjefacyjnych, bieźnych, rzutnych i skocznych. Z działu B. Ćwiczeń gimnastycznych: ćwiczenia porządkowe, kształtujące, koordynacyjne i słosowane, jak wyżej — wykonywane w formie bardziej ścisłej. Utrudnianie ćwiczeń przez zamykanie oczu. Marsze.

Miesiące	Religia 2 godz. tyg.	Język polski 7, 6, 5, 4 i 3 godz. tyg. zależnie od ilości naucz. i zastosowanego warjanta.	Geografia i nauka o przyrodzie 5, 4 lub 3 godz. tyg. zależnie od ilości naucz. i zastosowanego warjanta	Arytmetyka z geometrią 4, 3 lub 2 godz. tyg. zależn. od il. naucz. i zastosowan. warjanta
Maj — Czerwiec	Materiał nauczania. Program szczegółowy. Powtarzanie treści „małego katechizmu” i „małej historii biblijnej”. Powtarzanie tego, co skupia się koło wyrazów: „Bóg”, „religia”, „objawienie”, „Pismo św.”, „Podania ustne”, „wiara”, „Kościół”, „łaska”, „Sakrament”, „rzeczy ostateczne”, „modlitwa”, „dobry uczynek”, „cnota”, „grzech”, „nałóg”. Kończymy naukę o celu człowieka: znać Pana Boga — wielbić Go — służyć Mu, a przez to zbawić się. Pieśni kościelne i wiadomości liturgiczne, zgodnie z okresami roku kościelnego. Program ogólny, jak we wrześniu.	Materiał nauczania. Mówienie, jak w miesiącach poprzednich. Zwrócić uwagę na umiejętność poprawnego wypowiedziania się w swobodnej rozmowie i w formie opowiadania. Pisanie, jak w miesiącach poprzednich. Z mat. ortograf. kombinacja wszystkich dotychczasowych ćwiczeń w zakresie programowym. Zwrócić uwagę na praktyczne opanowanie pisowni w zakresie wskazanym w materiale nauczania, tj. na umiejętność napisania krótkiego i łatwego opowiadania, czyste, czytelne i kształtne pisanie z uwzględnieniem znaków przestankowych. Czytanie głośne i ciche, do psychiki dziecka dostosowanych opowiadań, opisów, obrazków historycznych, podań, legend, bajek, baśni i odpowiednio dobranych wierszy z podręcznika. Omawianie treści czytanek (ew. pisemek) ze szczególnym uwzględnieniem postaci, zdarzeń i obrazów oraz nawiązywaniem treści czytanek do przeżyć dzieci. Stopniowe przyzwyczajanie do samodzielnego ujmowania treści czytanych tekstów oraz utrwalania umiejętności poprawnego, wyraźnego i płynnego czytania z uwzględnieniem przestankowania. Z części gramatycznej, przyswojenie wiadomości, wskazanych w materiale nauczania, tj. praktycznego rozróżniania i nazywania zdań wykrzyknikowych, rozróżniania i nazywania podmiotu i orzeczenia rozwiniętego i zasadniczego; wyróżniania liczebnika (bez podziału na grupy), przypadków rzeczownika, stopni przymiotnika i osób czasownika; odróżniania wyrazów odmiennych i nieodmiennych. Tematy ćwiczeń w mówieniu, czytaniu i pisaniu, jak w miesiącach marcu i kwietniu. Najważniejsze zdarzenia bieżące z życia Polski, ze znajomością kilku obrazów z życia dzisiejszej Polski, z uwzględnieniem czasów odzyskania niepodległości i życia Marszałka Józefa Piłsudskiego.	Dalsze hodowle, jak w kwietniu. Materiał. Pierwsze chwasty, zjawiające się na polach i w ogrodach. Ich rozróżnianie, obserwacje kwitnienia i owocowania. Szkodliwość chwastów. Bielinek kapustnik, jego przeobrażenia Pszczoły, ich przeobrażenia i ustrój roju. Trzmiele, podobieństwo do pszczół, znaczenie dla zapyłania roślin uprawnych. Chrabąszcz, sposób życia, przeobrażenia. Biedronki i mszyce. Wzajemny stosunek tych owadów. Ślimak, np. winniczek. Szkody wyrządzone przez niego w warzywniku i na łąkach. Rola ropuch w tępieniu ślimaków.	Materiał nauczania. Ad 1, 2, 3, 4 i 5, jak w miesiącu kwietniu ze zwróceniem uwagi na sprawność w wykonywaniu działań na liczbach naturalnych w zakresie miliona, a także na wyrażeniach dwumianowanych, na znajomość i umiejętność dodawania i odejmowania ułamków o mianownikach 2, 4 i 8; na umiejętność rozpoznawania koła, prostokąta, kwadratu, prostych prostokątych i prostych równoległych; na rozumienie powiększenia i pomniejszenia rysunku w danej skali oraz na umiejętność stosowania nabytych wiadomości do zagadnień praktycznych, wymagających wykonania kilku czynności rachunkowych. Ćwiczenia praktyczne.

Rysunki 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Zajęcia praktyczne 4, 3, 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Śpiew 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.	Ćwiczenia cielesne 2 lub 1 godz. tygodniowo zależnie od ilości nauczycieli i zastosowanego warjanta.
Materiał nauczania. 1. Rysunek z pamięci i z pokazu. Dalszy poobserwacyjny rysunek z pamięci i z pokazu przedmiotów użytkowych i tworców przyrody o zdecydowanych kształtach, z uwydatnieniem w rysunku zasadniczego kształtu całości i części; prawidłowego ich rozmieszczenia oraz różnic wielkości części. Zakładanie rysunków farbami, odpowiadającymi przede wszystkim trzem zasadniczym barwom, występującym na przedmiotach. (Orjentacyjne przykłady tematów, jak dotychczas). Rysowanie gałązek drzew z liśćmi lub owocami. 2. Rysunek z wyobraźni, obejmujący ilustrowanie odpowiednich scen z życia dzieci i ludzi, pewnych wydarzeń z danego środowiska, przygód podróźniczych lub wojennych, jak dotychczas. 3. Ćwiczenia pomocnicze, jak w miesiącu kwietniu.	Materiał nauczania. A. Zajęcia z zakresu kultury życia codziennego. W dziale czystości i porządku, jak w miesiącu kwietniu. B. Wstępne zajęcia rękodzielnicze. W dalszym ciągu wykonywanie łatwych przedmiotów, związanych z pracą i życiem w szkole oraz zabawek, głównie z drzewa. 1. Orjentacyjne przykłady tematów: przedmioty użytkowe i pomoce do nauki. Z drzewa: młyny, łódki, pajace i zwierzęta, pomysły dziatwy. Ze słomy, rogożyny, sitowia i tektury, jak w miesiącu kwietniu. Prócz tego okolicznościowa naprawa książek (podręczników szkolnych i z biblioteki klasowej). 2. Łatwe cerowanie i łątanie pończoch i odzieży, jak dotychczas. C. Dalsza opieka nad roślinami wazonkowymi oraz pielęgnacja klasowego kwietnika (o ile można go przy szkole założyć).	Materiał nauczania. 1. Powtarzanie cenniejszych pieśni tegorocznych oraz z poprzednich klas, jak dotychczas. 2. Dalsze nauczanie dwu ewentualnie i trzy pieśni (tak, by w ciągu roku szk. opracować ich conajmniej 15) dwugłosowych, przeważnie łatwiejszych, jak w poprzednich miesiącach. Mogą być i pieśni jednogłosowe, (np. „Pierwsza Brygada” w układzie jednogłosowym). Wszystkie jednak winne być śpiewane z wyraźną wymową, poprawną rytmiką, czystą intonacją, z zastosowaniem urozmaiconego cieniowania oraz koniecznych zmian tempa. Ćwiczenia pomocnicze niezbędne do poprawnego wykonania opracowywanych pieśni stosować należy okolicznościowo i w miarę potrzeby. Należą tu rozpoznania słuchowe rodzajów taktu, z dodaniem sześciociaru i przedtaktu, taktowanie, rozróżnianie charakterystycznych rytmów, śpiewanie gamy majorowej w skali rozszerzonej, głównych trójdźwięków majorowych, minorowego na stopniu pierwszym, oraz odtwarzanie poszczególnych tonów trójdźwięku majorowego na stopniu pierwszym ze stopniem ósmym. W końcu dalsze wprowadzanie pisma nutowego na pięciolinjach w zakresie gamy C-major z uwzględnieniem sposobu wyrażania wartości rytmicznych (półnuty, ćwierćnuty, ósemki i odpowiednich pauz — powinno być stałym uzupełnianiem materiału nauczania z tego przedmiotu.	Materiał ćwiczebny. Z działu A. Zabawy i gry ruchowe, jak w kwietniu. Z działu B. Ćwiczeń gimnastycznych — wszystkie rodzaje ćwiczeń. tj. porządkowe, kształtujące z ćwiczeniami kończyn górnych i dolnych, tułowia i szyji: koordynacyjne oraz stosowane, jak poprzednio. Wycieczki z organizacją zabaw i gier na większych przestrzeniach. Kąpiele i tp. Gdzie warunki na to pozwolą — zabawy w wodzie (na głębokości do pasa), np. wskakiwanie do wody, biegi i skoki zajęcze w wodzie.

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
we Wrocławiu

WRO0073837

06/72

08/77

09/11

PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA

RP 2866